

ságra bízni nem lehet, ez esetben pedig teljesen felesleges egy olyan közvetítő szervezetnek a bekapcsolása, amely az érdekeltek konkrét körén felül általános *érdekképviseleti hatalmat* érvényesít és a *megoldás gyakorlati irányítását monopolizálja*.

A kényszeregyezségi eljárás keretében módot kellene találni a *magánegyezség* záros és aránylag rövid határidő-alatti lehetővé tételére s ebben, de a kényszeregyezségi eljárás előkészítésében jogi feldolgozásában és a lebonyolítás ellenőrzésében komoly és a köz érdekében értékes *munkaalkalom várna* a 10 évi gyakorlattal bíró, fedhetetlen előéletű és e feladat teljesítésére speciálisan rátermett ügyvédre.

Szükség volna a kényszeregyezségi eljárással kapcsolatban a *zárlatnak* valamely hosszúlejárátú olcsó és ellenőrzött *új típusára*, amely kizárná, hogy az eljárás sokszor esztendőkre nyuló folyama alatt az adós vagyoni helyzetét ismét ronghassa s biztosítaná, hogy a gazdálkodás eredménye indokolt mértékben a lebonyolításra fordíttassék.

Az elmondottak csupán alapvető vonások, amelyeknek részletes kidolgozása az ezuttal adott kereteket meghaladja.

Minden oldalról tervek, komoly és értékes gondolatok merülnek fel s csak a jövő fogja eldönteni, hogy melyik fog azok közül az életbe lépni és beválni. Abban azonban mi jogászok valamennyien egyet érthetünk, hogy csak egy komoly és magas jogászi színvonalon álló és a magyar jogrendszer szellemével megegyező olyan megoldástól lehet tartós eredményt várni, amely számol azzal, hogy az eljárás agyonegyszerűsítése, az eljárási garanciák megtakarítása, amely általában tetszetős lehet, igazában nem szolgálja azoknak az érdekét, akiknek egzisztenciája fog a mezőgazdasági kényszeregyezségi eljárásban eldőlni.

Az 1932. év törvényalkotásai. E sorok november végén íródtak s hacsak kriszkindlre nem kapunk újabb törvénycikkeket, nagyon-nagyon vékony kötet kerül be a könyvtárba, mint az 1932. év törvényhozásának eredménye.

Eljutott-e a nagy gazdasági válság ez évben az ú. n. mélypontra vagy sem? — ezen vitatkoznak politikusok és nemzetgazdászok, horoskopjukat vizsgálgatva. Nem tudhatja senki, a jövőbe aligha látni; az azonban tény, hogy a vége felé járó évnél súlyosabb gazdasági helyzetet nem élt át soha ez az ország. Kivitel és behozatal csekély töredékére zuhant az előző évinek, holott már az 1931. év is rekordot jelentett a „gazdasági válság kimélyítése” szempontjából. A szellemi és fizikai munkások kereseti viszonyainak

rohamos csökkenése, a munkanélküliség szaporodása, a pénzgazdálkodás guzsbakötése, a transfermoratorialis rendszabályok, devizatilalmak, a be- és kiviteli tilalmak rendszerének általánossá válása mind oly jelenségek, amelyekre elég, ha ehelyütt csak utalunk és a sötét helyzetnek fekete számokkal való jellemzését rábizhatjuk azokra a statisztikusokra, akik az 1932. év történetéről a karácsonyi és újévi lapokban fognak terjedelmesen beszámolni.

A jogászbembert az 1932. évi törvények átlapozása közben önkéntelenül is az a kérdés izgatja, vajjon ennek az évnek rendkívüli viszonyai és problémái mikép tükröződnek a törvényhozásban és példának okából, ha egykor a késői utód — mit sem sejtve ennek az évnek jellegzetességéről — az 1932. évi törvénykötetet vizsgálgatja, ebből mint oevreből következtethet-e vissza az adottságokra, melyeket az 1932. év jelentett? Aligha.

Az 1932. évi I—XIX. törvény vajmi kevés nyomát árulja el a kor és ország szellemének.

E törvények túlnyomó része tisztára adminisztratív jellegű, sőt tegyük hozzá, kis jelentőségű kérdésekkel bibeledő.

Így mindjárt az április hónapban promulgált I. törvénycikk néhány pusztának és községhatárnak más megyébe való átcsatolásáról szól: a II. t.-c. az önkormányzati háztartásokra vonatkozó párszakaszos intézkedést tartalmaz; a III. t.-c. az országgyűlési képviselőválasztásokhoz szükséges választói listák rövid úton való kiigazítását rendeli, nyilván takarékosági céllal; az V. t.-c. a földbirtokeztetést illetően egy korábbi jogszabály hatályának az idő múlása és a feladat meg nem oldása folytán szükségessé vált meghosszabbításáról szól két szakaszban; a VIII. t.-c. már komolyabb törvényalkotás, amennyiben az ipartestületi élet megreformálását és az ipartestületek országos központjának felállítását iktatta törvénybe; a X. t.-c. a korlátozott felelősségű társaságok adó és illetékkötelezettségéről intézkedik meglehetősen sommás módon; a XII. t.-c. tisztára politikum: a munkaügyi és népjóléti minisztérium megszüntetéséről szól: a XIV. t.-c. az állami élet elengedhetetlen feladatát oldja meg, az 1932/33. év költségvetéscét tartalmazza; a XV. t.-c. már jelentősebb, de nem épen korszerű, amennyiben az egyes külállamokkal való kereskedelmi és forgalmi viszonyok szabályozásáról szóló korábbi törvényt módosítja; a XVI. t.-c. a kincstár és a MFTR közti szerződés egyes pontjait kiegészíti; vagyis teljesen izolált jellegű; a XVII. t.-c. a találmányi szabadalmi jog egyes szabályait változtatta meg s ezzel már inkább magára vonhatja a magánjogász érdeklődését; a XVIII. t.-c. a francia-ma-

gyar kereskedelmi egyezmény becikkelyezése; a XIX. t.-c. pedig a munkabérek minimalására vonatkozó genfi egyezmény tervezetét tartalmazza.

A felsorolt aránylag kisebb és inkább adminisztratív jelentőségű törvényeken kívül mindössze a társadalombiztosításról szóló IV. t.-c., az uzsoráról szóló VI. t.-c., a hitelsértésről szóló IX. t.-c. azok, amelyek par excellence jogászai természetűek; a társadalombiztosításról szóló törvényről dr. Balla Ignác mutatta ki lapunk hasábjain, hogy sokhelyütt az O. T. I. érdekeit egyoldalúan tartotta szem előtt és az ügyvédi képviselőt sem favorizálja, ami modern jogállamban mindenkor retrograd irányzatot árul el; az uzsoratörvénnyel és a hitelsértésről szóló törvénycikkkel ifj. dr. Nagy Dezső foglalkozott több ízben is behatóan és kellőképp rámutatott arra, hogy e törvények nem számoltak kellőképp a hitellelet kívánalmaival; oly jogi terminus technicusokkal dolgoznak, melyek nem harmonizálnak a régen bevált jogi fogalmainkkal és intézkedéseik sokszor indokolatlanul túl mennek a célon. Talán nem egészen indokolatlanul figurázta ki dr. Varannai István útszéli jogesetében az uzsorát, aki — nem egyszer szükséges rossz volt és így talán az orvosság olykor rosszabb a betegségnél is! A hitelsértésről szóló törvény különben sem túlságosan aktuális, ha meggondoljuk, hogy az ú. n. fizetéseképtelenségek (csődök és kényszeregyességek) száma a múltévihez képest igen nagy mértékben visszaesett; a hitellelet egyre gyorsuló zsugorodása folytán.

Ha ezek után azt a kérdést akarjuk megválaszolni, hogy jogalkotásunk miképp reagált az 1932. év egészen rendkívüli módon súlyos gazdasági helyzetére; akkor nyilvánvaló, hogy az 1932. évi Corpus juris-kötet erre nem ad választ. Azaz, mégis egy törvény ad útmutatást és pedig a VII. t.-c., mely „a gazdasági és hitellelet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosítására alkotott 1931. évi XXVI. t.-c. kiegészítéséről és módosításáról” szól és 1933. évi június hó végéig hosszabbította meg az országos bizottság (ú. n. harminchármas bizottság) működésének folytatását, mely bizottság tartozik hathónaponként az országgyűlésnek jelentést tenni működéséről, de jogában áll valamely javaslat tárgyalása végett az országgyűlés összehívását kívánni, amit a képviselőház és felsőház elnöksége haladéktalanul köteles is eszközölni.

Ezek után már nem nehéz megtalálni a választ arra, hogy miképp történt az 1932. év jelentősebb jogszabályalkotása? Rendeleti úton: pénzügyi, magánjogi és perjogi téren egyaránt. Ezek a rendeletek tartalmazzák mindazt, amit a válság szakgatta helyzet megoldására az illetékesek szük-

ségesnek láttak. De a Corpus jurisba mindebből vajmi kevés — jobban mondva — semmi sem került. A Corpus juris az utókor szemlélője előtt nem igen fog nyomot elárulni arról a rettenetes évről, melynek végén járunk.

Politikai térre nem csapunk át: nem kívánunk elmélni a parlamentárizmus válságáról általában és speciálisan arról sem, hogy még egy olyan államban is, amelyben a kormány igen nagy numerikus és szilárd többséggel rendelkezik és ahol a tanácskozás rendjét szigorú házszabályok biztosítják, mi akadályozza meg a törvényhozó gépezet működését? Am a magánjogásznak és perjogásznak fájdalommal kell megállapítania azt a jelenséget, hogy a sub specie aeternitatis készülő törvények helyét gyorsforralón készült, kevesebb jogászai előkészülettel és kisebb alkotmánygaranciával alkotott rendeleti jogszabályok foglalják el, melyek efemer jelentőségű, felhatalmazás alapján, rendeleti úton kibocsátott szabályokat tartalmaznak; nem egyszer keresztül-kasul szántva régen gyökeressé vált jogszabályaink mezején.

Az újév küszöbén állunk; a jogász nem várhat szebb ajándékot az eljövendő esztendőből, mint a rendszeres, jogászai törvényhozói munka újból való megindulását. F. P.

JOGGYAKORLAT.

Az 1932. évi joggyakorlat tanulságai.

I. Minden tudományos kutatás a jelenségek, vagy események törvényszerűségeit igyekszik feltárni. A vizsgálódás értékét azután az adja meg, hogy az eredmények alapján mekkora bizonyossággal vonhatunk következtetéseket jövőbeli jelenségekre, vagy eseményekre. A bírói joggyakorlat döntéseinek, megállapításainak és kijelentéseinek vizsgálata napjainkban érhetően alacsony bizonyossági coefficientenssel szolgál. A hasonló jogesetek különböző tényelemei, a gazdasági helyzet és a pénzügyi viszonyok meglepő fordulatai, a politikai irányelvek változásai, az analógiákra alkalmat nyújtó friss jogszabályok mindmegannyi ok és tényező, melyek a biztos következtetést felette megnehezítik.

Bizonyos átfogó elvi szempontok és állásfoglalások azonban az elmúlt év bírói gyakorlatában is megállapíthatók és ezek az irányelvek elég megbízható útmutatóul szolgálnak a magánjogi judikaturát figyelők számára.

II. Legfelsőbb bíróságunknak az 1932. év folyamán még kevés alkalma nyílott a *válságjog tételes szabályait* al-